

1. Obiekt

KOŚCIÓŁ PARAFIALNY P.W. ŚŚ. APOSTOŁÓW FILIPA I JAKUBA

2. Czas powstania

1876 rok

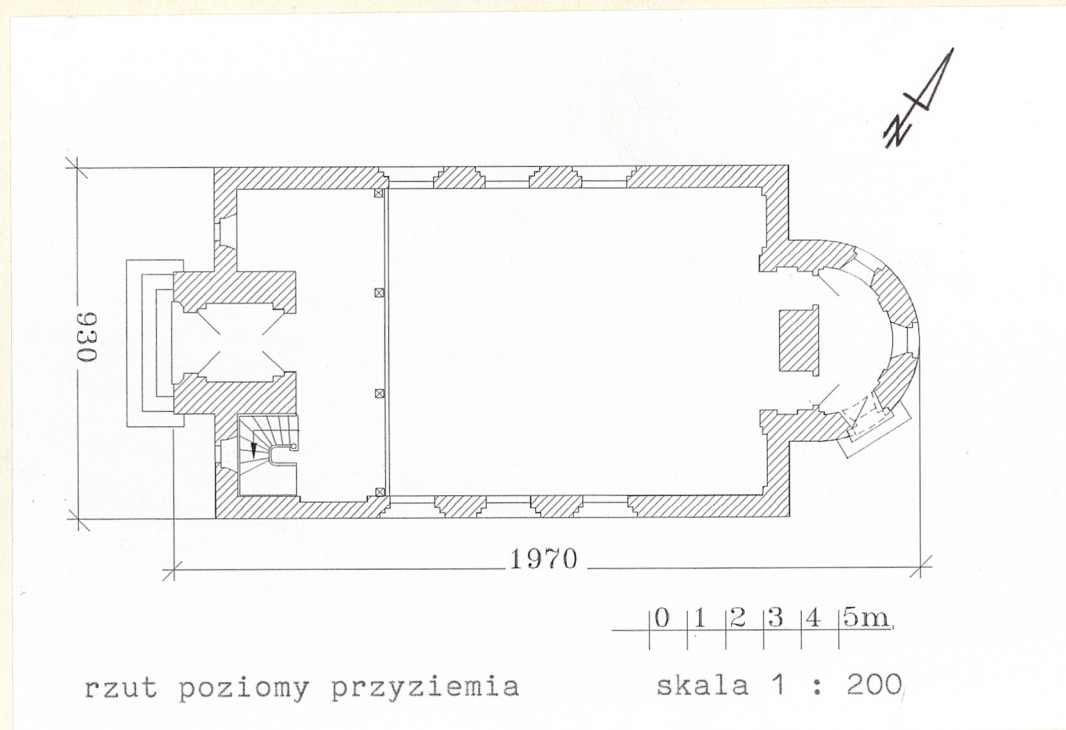
3. Miejscowość

O B K A S

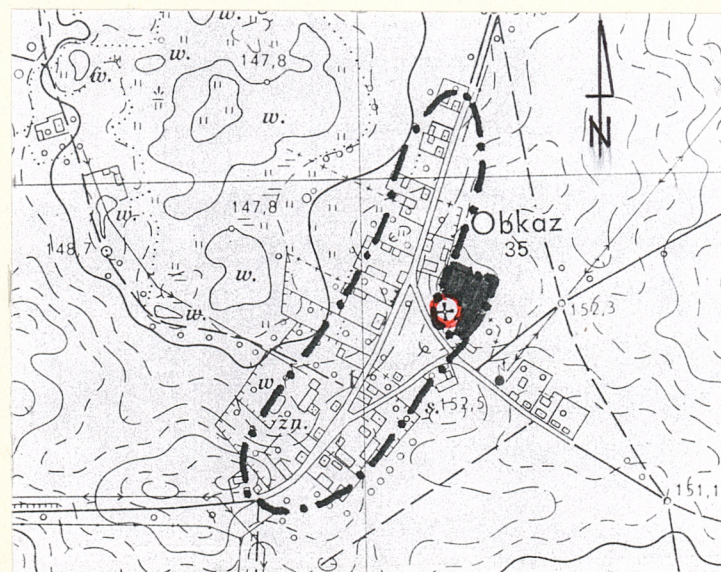
11. Zdjęcia, rzut, przekrój, sytuacja, orientacja

1. Widok ogólny - fasada.

Plan orientacyjny
skala 1 : 10000

wkładki nr 2-5

4. Adres Obkas 19
89-430 Kamień Krajeński

nr hipoteczny

5. Przynależność administracyjna

województwo bydgoskie

gmina Kamień Krajeński

pow. Sępólno Krajeńskie

6. Poprzednie nazwy miejscowości
Wowogusse 1398; Wobekacz
1431; Wobokacz 1432;
Obkaz; Obkasz; niem.
Obkass, Obervalden;

7. Przynależność administracyjna
przed 1 VI 1975

województwo bydgoskie

powiat Sępólno Krajeńskie

8. Właściciel i jego adres
Parafia rzymsko-katolicka
p.w. Narodzenia NMP
Zamarte 1
89-430 Kamień Krajeński

9. Użytkownik i jego adres
Parafia rzymsko-katolicka
p.w. ŚŚ. Ap. Filipa i Jakuba
Obkas 19
89-430 Kamień Krajeński

10. Rejestr zabytków

Nr A/265/1 data 5.07.1991r

12. Autorzy, historia obiektu, określenia stylu.

Obkas wieś w połowie XVII w. należała do powiatu tucholskiego, w końcu XIX w. do złotowskiego, a następnie sępoleńskiego; ok.1886 r. osada miała ponad 300 mieszkańców był tu młyn i szkoła katolicka; kościół tutaj wspomniany jest ok.1398 r. pod nazwą Wowogusse; Obkas należał do parafii kamienieckiej, znajdował się tu kościół filialny w 1615 r. odnotowany p.w. św. Bartłomieja, wizytacja Trebnica z 1653 r. informuje o istnieniu drewnianego kościoła, w którym był jeden ołtarz i dzwon; wówczas do probostwa należały 4 włóki, kościół posiadał ogród, od którego płacono kilka groszy czynszu; meszne mieszkańcy Obkasu płacili proboszczowi w Kamieniu, razem po 17 korcy żyta i owsa; Obkas cały czas pozostawał filią parafii w Kamieniu, dopiero 1.04.1937 r.

13. Opis (sytuacja, materiał i konstrukcja, rzut, bryła, elewacje, wnętrze, wyposażenie, instalacje).

SYTUACJA

kościół położony we wschodniej części wsi na niewielkim wzniesieniu, przy drodze do Dużej Cerkwicy; wolnostojący, usytuowany pośrodku parceli na rzucie nieregularnego czworoboku, od frontu i po bokach ograniczonej ogrodzeniem sztachetowym na podmurówce z kamieni granitowych, od południa główna brama z ceglanymi słupkami i kutymi skrzydłami wrót i furtki; od pn. analogiczna furka; w części pn.-wsch. parceli cmentarz ogrodzony siatką; od pd. - wsch. przylega teren z budynkami plebanii i gospodarczym;

MATERIAŁ, KONSUKCJA, TECHNIKA

Ściany - posadowione na podmurówce z kamieni granitowych, murowane z cegły pełnej palonej na zaprawie wapienno - cementowej, o wążku kowadełkowym, zewnątrz nietynkowane z wyjątkiem blend, wewnątrz tynkowane;

sklepienia i stropy - prezbiterium przesklepione kolebką na gurtach przechodzącą w konchowe przesklepienie absydy; w nawie otwarta więźba dachowa z ozdobnie opracowanymi belkami - sfazowane krawędzie, częściowo polichromowane; w kruchcie strop belkowy tynkowany;

więźba dachowa - o konstrukcji drewnianej, krokwiowo - płatwiowa, z płatwią kalenicową i czterema pośrednimi, w wiązarach pełnych krokwie w ostrzyku zwidłowane, ściąg z podciągami połączone prostopadłościennym dzwonem z wisio-rem u dołu;

pokrycie dachu - dachy kryte dachówką karpiówką w koronkę; wieży wymurowanej z cegły ceramicznej zendrówki - w układzie główkowym;

posadzki i podłogi - posadzka współczesna z płyt lastriko; w zakrystii cementowa kryta linoleum; na chórze podłoga biała;

schody - zewnętrzne wolne, prostokątne, wypukłe z granitu; wewnątrz w aneksie pd. schody komunikujące z chórem drewniane, jednobiegowe z zakrętami,

<p>14. Kubatura</p> <p>ok. 1180 m³</p>	<p>15. Powierzchnia użytkowa</p> <p>ok. 145 m²</p>	<p>16. Przeznaczenie pierwotne</p> <p>sakralne</p> <p>kościół filialny</p>	<p>17. Użytkowanie obecne</p> <p>sakralne</p> <p>kościół parafialny</p>
<p>18. Prace budowlane i konserwatorskie, ich przebieg i dokumentacja</p> <p>po 1945 r. naprawiono uszkodzenie wieży po uderzeniu pocisku; prowadzono remonty bieżące, przełożono dach; przemurowano spoiny w granitowym cokole zaprawą cementową; w l.1970 lub 1980 wykonano posadzkę z płytek lastriko;</p> <p>w 1992 r. przemurowano cztery popękane narożniki szczytowe oraz zankrowano popękaną ścianę przy wieży;</p>		<p>19. Stan zachowania (fundamenty, ściany zewnętrzne, ściany wewnętrzne, sklepienia, stropy, konstrukcje dachowe, pokrycie dachu, wyposażenie i instalacje)</p> <p>stan zachowania średni, mury w stanie dość dobrym, w elewacjach bocznych od strony pn. - wsch. od korony muru lekkie rysy; w elewacji pn. - zach. w strefie górnej zauważalne rozwarstwienia cegieł "wybrzuszenia"; okna w stanie dostatecznym, częściowo o naruszonej konstrukcji, wybrzuszenia, uszkodzenia dwuteownikowych ołowianych szczeblin, wtórne rdzewieją, częściowo niezbyt szczelne; konstrukcje dachowe w stanie średnim;</p> <p>20. Najpilniejsze postulaty konserwatorskie</p> <p>wskazane zachowanie obiektu bez zmian, prowadzenie remontów bieżących w uzgodnieniu ze służbami konserwatorskimi; zalecany remont okien z ujednoliceniem układu szczeblin - diagonalna kratownica; odświeżenie wnętrza przy zachowaniu polichromii;</p>	

21. Akta archiwalne (rodzaj akt, numer i miejsce przechowywania)

24. Uwagi różne

22. Bibliografia

- Słownik geograficzny Królestwa Polskiego i in. krajów słowiańskich. pod red. B.Chlebowskiego. t.VII. Warszawa 1886, s.329.
- Diecezja chełmińska. Zarys historyczno - statystyczny. Pelplin 1928.
- Patoleta B.: Kościół katolicki w powiecie sępoleńskim w czasie II wojny światowej. Pelplin 1994.

23. Źródła ikonograficzne i fotograficzne (rodzaj, miejsce przechowywania, sygnatury)

25. Opracował

tekst mgr Bogna Derkowska - Kostkowska 09.1998
(Imię nazwisko, data, podpis)

plany, rysunki mgr Bogna Derkowska - Kostkowska 09.1998
(Imię nazwisko, data, podpis)

zdjęcia Krzysztof Kostkowski 09.1998 r.
(Imię nazwisko, data, podpis)

miejsce przechowywania negatywów

Karta po wypełnieniu podlega ochronie na podstawie przepisów prawa autorskiego

26. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)

27. Załączniki

wkładki nr 1 - 5

1. Miejscowość O B K A S	2. Obiekt (nazwa jak w karcie) KOŚCIÓŁ PARAFIALNY P.W. ŚŚ. APOSTOŁÓW FILIPA I JAKUBA	3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego) historia, opis
-----------------------------	--	--

c.d. ad 12 historia ...

założono tu samodzielny ośrodek duszpasterski, jednak ta niewielka parafia choć zgodnie z prawem kanonicznym nie została zniesiona, to od 1 lipca 1994 roku administrowana jest przez proboszcza parafii Narodzenia Najśw. Marii Panny w Zamartem i w rzeczywistości kościół w Obkasie pełni funkcję filialnego; istniejący kościół wybudowany został w 1876 roku, jako budowla w stylu neoromańskim, w latach II wojny światowej kościół został nieznacznie uszkodzony przez pocisk, który trafił w wieżę, zniszczeniu uległy jedynie organy;

c.d. ad 13 opis ...

z kolistym słupkiem początkowym i tralkową balustradą z profilowaną poręczą, tralki bardzo smukłe w typie dwulalkowych;

otwory - okna - wszystkie prostokątne górą zamknięte łukiem pełnym, pojedyncze, nie otwierane o metalowej konstrukcji z ołowianymi dwuteownikowymi szczeblinami tworzącymi układ diagonalnej kratownicy; zasadniczy podział: jednodelne, w fasadzie dwupoziomowe; w korpusie nawy czteropoziomowe (częściowo z wymienianymi szczeblinami na krzyżujące się prostopadłe); w absydzie trójpoziomowe; w fasadzie kolista maswerkowa rozeta; w górnej kondygnacji wieży drewniane wiatrownice; - drzwi - główne drewniane, dwuskrzydłowe z promienistym, półkolistym nadświetlem, ramowo płycinowe z zewnętrzną dekoracją klepkową w układzie diagonalnym; do zakrystii prostokątne, jednoskrzydłowe, analogiczne klepki w jodełkę; wewnątrz z kruchty do nawy, górą ograniczone odcinkowo, dwuskrzydłowe, ramowo płycinowe w 1/3 szklone w szczeblinach krzyżowych; do zakrystii wąskie prostokątne zamknięte półkoliście, jednoskrzydłowe, ramowo - płycinowe;

RZUT

kościół na symetrycznym planie prostokąta z węższym, bardzo płytkim prezbiterium zamkniętym absydą mieszczącą zakrystie; korpus jednonawowy bez podziału na przęsła, z chórem muzycznym w części pd.-zach.;

Wkładkę założył: mgr Bogna Derkowska Kostkowska, 09.1998 r.

(imię, nazwisko, data)

Miejsce przechowywania negatywów: .....

od pd. - zach. przedłużony kwadratową wieżą w przyziemiu mieszczącą kruchtę, flankowaną prostokątnymi anaksami, uskokowo cofniętymi w stosunku do wieży, otwartymi do nawy i wtopionymi w bryłę korpusu; w pd. schody komunikujące z chórem;

BRYŁA

zwarta, proporcjonalna, symetryczna z prostopadłościennym korpusem nawy krytym dachem dwuspadowym z dostawionym od pn. - wsch. węższym i niższym, bardzo płytkim prezbiterium zamkniętym wydatną, półkoliście absydą nakrytą dachem półstożkowym mieszczącą zakrystię dostępną wejściem od wsch.; od pd. - zach. czterokondygnacyjna wieża o $\frac{1}{3}$ wyższa od korpusu nawy, kwadratowa, nakryta strzelistym dachem w typie namiotowego; wieża w $\frac{2}{3}$ głębokości ujęta aneksami objętymi bryłą korpusu nawy, krytymi połączaciami przechodzącymi z jego dachu; wejście główne w przyziemiu wieży, w aneksie pd. schody prowadzące na chór; kondygnacje wieży skomunikowane drabinami;

ELEWACJE

wszystkie symetryczne, gładkie ceglane, posadowione na cokole z ciosów granitowych zwieńczonym opaską położoną z cegieł ułożonych w pionie; elewacja frontowa pd. - zach. 3-osiowa, zaakcentowana czterokondygnacyjnym masywem wieży zryzalitowanym względem flankujących ją aneksów; w przyziemiu wieży poprzedzony granitowymi stopniami uskokowy portal ograniczony łukiem pełnym, z cegieł kształtek o profilach półkolistych i wklęsłych; w strefie I piętra w uskokowym ościeżu kolista maswerkowa rozeta, sześciolistna z cegieł kształtek; na II piętrze wąski otwór okienny zamknięty łukiem pełnym w jednouskokowym ościeżu; ostatnie kondygnacja analogicznie ukształtowana z wszystkich stron, wydzielona u podstawy otworów okiennych jednoprofilowym, wąskim, ceglany gzymsem, na osi w jednouskokowym ościeżu otwór górą zamknięty półkoliście z wiatrownicą, flankowany wąskimi blendami ograniczonymi łukiem pełnym; powyżej na osi blend małe, koliste otwory wywietrznikowe ujęte opaską z promieniście ułożonych cegieł, całość wieńczy wąski fryz kostkowy z cegieł występujących przed lico elewacji i gzyms okapowy, wieżę nakrywa strzelisty dach namiotowy zwieńczony krzyżem na kuli; ścian aneksów ujmujących wieżę gładkie, w dolnej partii z niewielkim półkoliście zamkniętym oknem, zwieńczone trójkątnymi półszczytami, wtopionymi w wieżę, w połowie wysokości trzeciej kondygnacji; półszczyty zdobią półkoliście zamknięte, wytynkowane blendy i wzdłuż skośnej krawędzi pas cegieł w układzie "na sztorc"; elewacje pn. - zach. i pd. - wsch. identyczne, w partii środkowej grupa trzech okien ograniczonych łukiem pełnym w dwuouskokowych ościeżach; elewację wieńczy wąski fryz z cegieł

1. Miejscowość O B K A S	2. Obiekt (nazwa jak w karcie) KOŚCIÓŁ PARAFIALNY P.W. ŚŚ. APOSTOŁÓW FILIPA I JAKUBA	3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego) opis, zdjęcia
-----------------------------	--	---

ułożonych "na sztorc" i wąski gzyms podokapowy o skromnych profilach z cegieł kształtek; elewacja pn. - wsch. 3-osiowa założona na rzucie półkola z otworami okiennymi zamkniętymi półkoliście, w jednouskokowych ościeżach, pod oknem wsch. prostokątny otwór drzwiowy, prowadzący do zakrystii, poprzedzony granitowymi stopniami; całość wieńczy wyrazisty, geometryczny fryz z cegieł w formie kwadratowych, dwuuskokowych kasetonów, nad nim pas z cegieł ułożonych "na sztorc", całość wieńczy gzyms podokapowy z cegieł kształtek; między prezbiterium a nawą trójkątny szczyt, na osi z zamurowanym, kolistym otworem w uskokowym ościeżu; wzdłuż krawędzi szczytu pas z cegieł "na sztorc";

WNĘTRZE

układ wnętrza symetryczny, od pd. - zach. w strefie podwieżowej kwadratowa kruchta, skomunikowana z jednonawowym korpusem odcinkowo zamkniętym otworem drzwiowym; po bokach wieży aneksy otwarte do nawy półkolistą arkadą w połowie wysokości przedzieloną kondygnacją chóru muzycznego dostępnego schodami w aneksie pd.; w aneksach od pd. - zach. w kondygnacji przyziemia otwory okienne w lekko rozglifionych ościeżach; nawa czteroprzęsłowa, nakryta otwartą więźbą dachową, podział na przęsła wprowadzają krokwie ze ściągami o lekko sfazowanych krawędziach, płaszczyzny stropowe deskowane płatwiami pośrednimi podzielone na pięć pasów z pseudokasetonowym listwowaniem, kasetony skromnie polichromowane; w przęśle pd. - zach. chór muzyczny wsparty na czterech słupach o sfazowanych krawędziach, ograniczony pełną ramowo - płycinową balustradą z profilowanym parapetem, w polach płycin ornamentalna polichromia; kondygnacja I piętra wieży do nawy otwarta półkolistą arkadą; od pn. - wsch. bardzo płytkie, jednoprzęsłowe prezbiterium zamknięte do połowy wysokości prostą ścianą oddzielającą prezbiterium od półkolistej absydy, przesklepionej konchą, mieszczącej w dolnej kondygnacji zakrystię, a górną otwartą do prezbiterium nakrytego kolebką na gurtach; łuk tęczyowy zamknięty łukiem pełnym, zaakcentowany na narożach pilastrami o ornamentalnie polichromowanych trzonach, z wydatnymi, profilowanymi głowicami; analogiczne pilastry od strony absydy; zakrystia w absydzie dostępna otworem drzwiowymi zamkniętymi półkoliście usytuowanymi w ścianie zamykającej prezbiterium po bokach wymurowanego

Wkładkę założył: mgr. Bogna Derkowska Kostkowska, 09.1998 r.

(imię, nazwisko, data)

Miejsce przechowywania negatywów: .....

ołtarza, ścianę wieńczy gzyms; absyda rozczłonkowana pilastrami w typie toskańskich, między którymi otwory okienne w lekko rozglifionych ościeżach; w nawie w odcinkach ścian po bokach prezbiterium płyciny w formie arkad z narożami ujętymi pilastrami wspierającymi półkolisty łęk o nieznacznie profilowanym czole;

WYPOSAŻENIE

bardzo skromne, ołtarz główny z czasu budowy kościoła, boczny częściowo uwspółcześniony;

INSTALACJE

elektryczna, odgromowa;

2. Portal w fasadzie.

3. Górna partia wieży widok w kierunku południowym.

4. Rozeta w fasadzie na I p. wieży.

1. Miejscowość O B K A S	2. Obiekt (nazwa jak w karcie) KOŚCIÓŁ PARAFIALNY P.W. ŚŚ. APOSTOŁÓW FILIPA I JAKUBA	3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego) zdjęcia
-----------------------------	--	---

5. Fasada półszczyt południowy.

6. Elewacja boczna pn.-zach.

8. Elewacja pn.-zach zwieńczenie fragment gzymsu i narożnik szczytu.

7. Okno w elewacji pn.-zach.

Wkładkę założył: mgr Bogna Derkowska Kostkowska, 09.1998 r.
(imię, nazwisko, data)

Miejsce przechowywania negatywów: .....

P.H.U. REKLAMEX Bydgoszcz, ul. Gdańska 32, tel. 22-89-06

Wzór ODZ 1978 r.

9. Elewacja pn.-wsch.

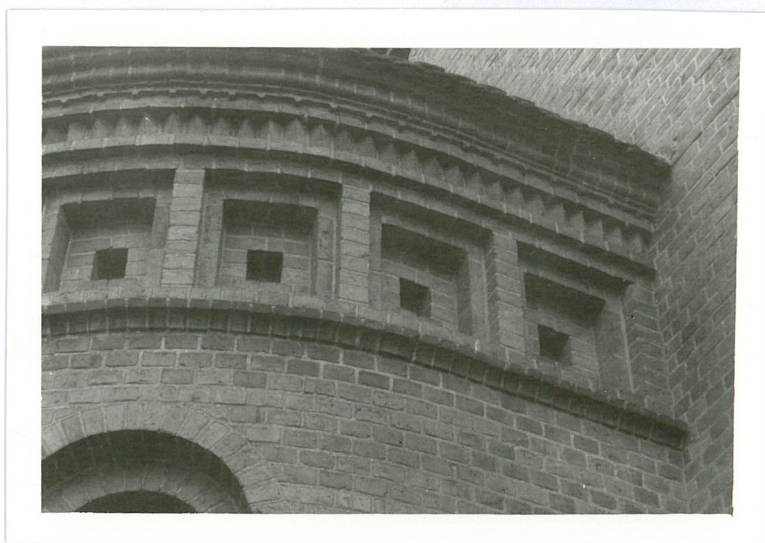
10. Absyda partia wschodnia.

11. Okno w absydzie.

12. Partia wsch. absydy z oknem i wejściem do zakrystii.

13. Elewacja pn.-wsch. - fryz wieńczący absydę.

Elewacja boczna pd.-wsch.

I. Miejscowość

O B K A S

2. Obiekt (nazwa jak w karcie)

KOŚCIÓŁ PARAFIALNY P.W. ŚŚ. APOSTOŁÓW
FILIPA I JAKUBA

3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)

zdjęcia

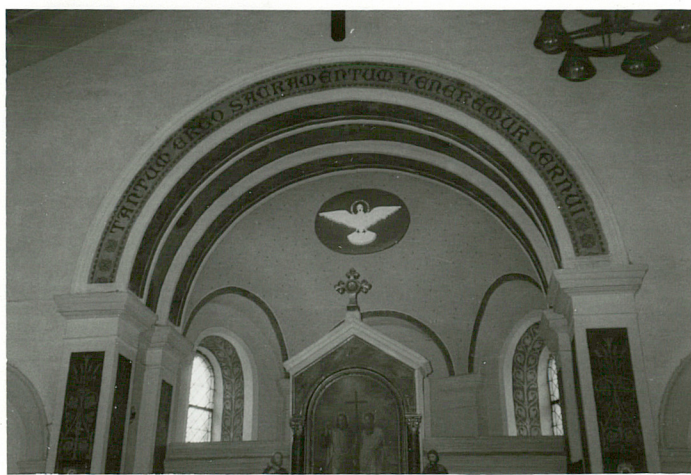
15. Fragment muru korpusu nawy.

16. Widok w kier. pn.-wsch. na prezbiterium i ścianę tęczową.

18. Nawa w kierunku pd.-zach. z chórem.

19. Przesklepienia prezbiterium i absydy.

17. Detal sklepienie prezbiterium i narożne pilastry

Wkładkę założył: mgr Bogna Derkowska Kostkowska, 09.1998 r.

(imię, nazwisko, data)

Miejsce przechowywania negatywów: .....

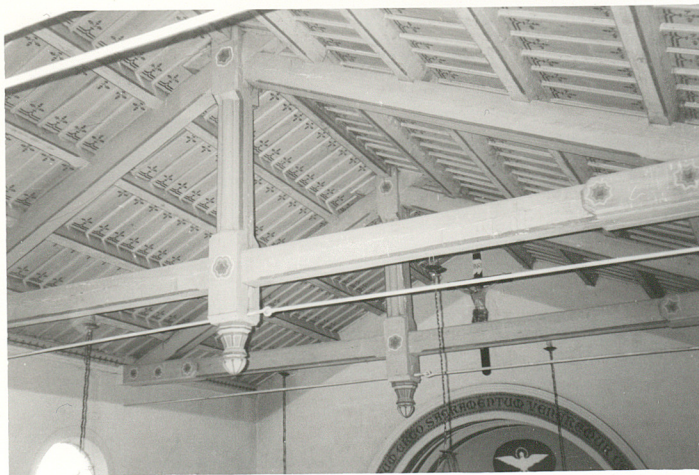
20. Ściana tęczowa płycina pn.
ujęta pilastrami i łękiem.

21. Wejście wsch. do zakrystii od
strony prezbiterium.

22. Fragment podchórza.

23. Otwarta więźba dachowa nad nawą.

24. Detal więźby dachowej.

1. Miejscowość

O B K A S

2. Obiekt (nazwa jak w karcie)

KOŚCIÓŁ PARAFIALNY P.W. ŚŚ. APOSTOŁÓW
FILIPA I JAKUBA

3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)

zdjęcia, plan sytuacyjny

25. Aneks pd. schody na chór.

26. Brama pd.-wsch. wejście gł. na parcelę.

27. Wejście boczne - furtka pn.

28. Fragment kamiennej podmurówki ogrodzenia od str. pd.

Wkładkę założył: mgr Bogna Derkowska Kostkowska, 09.1998 r.
(imię, nazwisko, data)

Miejsce przechowywania negatywów: .....

P.H.U. REKLAMEX Bydgoszcz, ul. Gdańska 32, tel. 22-89-06

Wzór ODZ 1978 r.

29. Widok na plebanię w kierunku wschodnim.

30. Widok na budynek gospodarczy przy plebanii.

